

DICCIONARI SOBRE CONCEPTES BÀSICS DEL FEMINISME.

Comissió Contra el Patriarcat- CAJEI

Agost del 2007.

- **ÀMBIT PRODUCTIU I ÀMBIT REPRODUCTIU:** L'àmbit productiu és l'espai on es desenvolupa l'activitat productiva d'una economia, on els resultats obtinguts tenen un valor de canvi monetari en el mercat. L'àmbit reproductiu, en canvi, és el que inclou tot allò referent a la reproducció de les persones, tenir cura dels membres de la família, la vida domèstica,... i que està considerat no productiu i, per tant, fora del mercat i l'economia.

Tradicionalment, el patriarcat ha atorgat al sexe masculí el domini gairebé total del primer àmbit, obligant a les dones a ocupar-se exclusivament de l'àmbit domèstic o reproductiu. Alhora, li ha estat assignat a l'àmbit productiu un valor de prestigi social, mentre que al reproductiu se'l ha desprestigiats i menysvalorat, tot i ser incontestable que aquest àmbit inclou tasques sense les quals seria impossible la realització i desenvolupament de les persones (de la mà d'obra, per al capitalisme).

- **ANÀLISI DE GÈNERE:** Estudis que es realitzen tenint en compte la variable de gènere, és a dir, que considera que la realitat d'una societat està determinada, entre d'altres, per la diferència sexual i els seus efectes socioculturals.

- **AVORTAMENT:** Hi ha dues formes d'interrupció de l'embaràs: l'espontània i la provocada. La provocada, tot i ser una decisió que correspon només a la persona que haurà de tirar endavant l'embaràs, ha estat des que existeix el patriarcat, sota control del sexe masculí i tipificada com a delictes en el Codi Penal de la majoria de països. Des d'un punt de vista feminista, l'avortament és una agressió al cos i a la ment de la dona que cal evitar en la mesura del possible, però que, en darrera instància, li suposa una agressió menor que la continuïtat de l'embaràs. El feminisme internacional, exceptuant el feminisme reformista, considera l'avortament com un dels tres drets inalienables de la dona envers el seu cos, juntament amb el dret a la pròpia sexualitat i el dret a la maternitat.

L'avortament provocat és considerat un crim per les societats que viuen sota un sistema patriarcal, però, en canvi, l'avortament espontani a causa dels maltractaments físics i psíquics provocats per un home, o a causa de l'excés de treball i les males condicions d'aquest, no es considera un crim i, per suposat, no és penalitzat legalment.

- **ANDROCENTRISME:** Enfocament d'un estudi, anàlisi o investigació des de la perspectiva masculina, únicament, y utilització posterior dels resultats com a vàlids per a la totalitat dels individus, homes i dones.

L'androcentrisme comporta la invisibilitat del sexe femení, la negació d'una perspectiva femenina de la història i els esdeveniments, l'ocultació de les aportacions de les dones a la ciència, les arts, la medicina, la psicologia, la filosofia o la literatura.

Mitjançant la perspectiva androcèntrica es minimitza el rol de les dones, edulcorant els seus èxits i, fins i tot, falsejant-los, a més de contribuir a imposar models únics i estereotips, tant masculins com femenins.

- **BURGESIA I DONA BURGESA:** La burgesia és la classe social que neix, majoritàriament en les ciutats, a partir dels segles XIV i XV, per l'acumulació de capitals d'artesans i comerciants. El naixement de la burgesia suposa també la implantació d'un nou model econòmic basat en la llibertat de mercat i en la competència. La dona burgesa, doncs, és aquella que pertany a la classe social propietària dels mitjans de producció, tot i que, fins fa mig segle, se la considerava burgesa per ser filla o esposa de burgés, ja que la dona no posseïa ni heretava, sinó que ho feien els seus familiars mascles.

Mentre que la classe obrera només oprimeix les dones de la seva mateixa classe, la burgesia explota tant a les dones de classe obrera (en tant que dones i treballadores), com a les de la seva pròpia classe.

La burgesa feminista, que fa tan sols unes dècades que s'incorporà al món laboral, promou uns canvis que es basen en simples reformes dirigides a aconseguir la igualtat en l'esfera política i legal, sense ànim d'eliminar d'arrel el causant de les desigualtats, el patriarcat, ja que no critica la burgesia, no es desclassa d'una classe que l'explota com a mare, esposa i com a dona.

- **CLASSE SOCIAL:** El concepte de "classe" aplicat al feminisme és un dels punts de debat de tot moviment feminista, entenent la "classe" segons l'anàlisi materialista de Marx, que divideix les dones en "dones de la classe dominant i explotadora" i "dones de classe treballadora".

Per a les dones, amb opressions específiques del seu sexe, aquesta divisió tant estricta no satisfà les seves necessitats teòriques i pràctiques, ja que ni Marx, ni Engels, ni els teòrics posteriors, arriben a desenvolupar una teoria materialista sobre la dominació d'un sexe sobre l'altre. És a dir, Marx i Engels fan un anàlisi exhaustiu de la dona en tant que treballadora de la classe oprimida, al mateix nivell que l'obrer de sexe masculí, però en cap moment aborden les relacions home-dona com a tals.

Segons el feminisme, en cada classe antagònica (és a dir, enfrontada, en la "lluita de classes"), la dona està al seu torn oprimida per l'home.

Per tant:

1. Les dones burgeses han de comparar-se amb els homes de la seva pròpia classe.
2. Les treballadores no patim únicament l'explotació pròpia de la classe obrera, sinó també una explotació específica en funció del nostre sexe.
3. Les mestresses de casa, que segons la definició marxista, no serien explotades en el sentit econòmic-polític, són en realitat explotades tant per el capitalisme, com per els homes d'ambdues classes socials.

Per a un sector majoritari del marxisme ortodox, considerar que la dona està oprimida per l'home significa dividir les files de la classe obrera i boicotejar la "lluita de classes", ja que el feminisme (ja sigui F. Socialista, F. Radical o F. De la Diferència) no espera que la opressió de les dones i, en realitat, dels propis homes, desapareixi automàticament amb l'arribada al poder del Proletariat, ja que acabar amb el Capitalisme no és, ni molt menys, acabar amb el Patriarcat, tot i que sí una condició indispensable per a la seva eliminació.

En base a tot això, és una estratègia equivocada en la lluita per l'alliberament de la dona oposar les dones com a classe antagònica a la "classe homes", ja que cal mobilitzar tots els individus, homes i dones, oprimits per un mateix sistema, el Patriarcat. El Feminisme, per tant, seria la síntesi de les dues lluites: la lluita contra la opressió de classe i contra la opressió de sexe. En el nostre cas s'hauria d'afegir un tercer element de lluita: la lluita contra l'opressió nacional.

- **EDUCACIÓ NO SEXISTA:** Partint d'un anàlisi del sexisme a la societat i l'impacte que aquest té en l'educació s'entenen com a pilars l'androcentrisme en la ciència, el llenguatge sexista, la invisibilitat de les dones en la història, la interacció de l'alumnat a l'aula i els valors que aprenen dins i fora de les institucions de l'educació. Per tant, una educació no sexista implica la consideració de la dona en la ciència, la seva visibilització en la història, la sensibilització en front a comportaments sexistes apresos, la utilització de joguines no sexistes, etc. Es tracta de "desaprendre allò après" veient en les institucions educatives l'espai clau on poder suprimir les actituds sexistes en la societat.

- **ESTEREOTIPS SEXUALS:** Construcció cultural que suposa una visió arquetípica sobre cada un dels sexes, assignant-los de manera desigual i discriminatòria diferents papers, actituds i característiques. Els estereotips creen arquetips a través d'imatges que compleixen el paper de proposar models rígids en els que s'han de donar determinats tipus de comportament per tal de ser socialment acceptats / des. Els estereotips sexuals fixen un únic model de ser home i un únic model de ser dona vàlids socialment i a partir d'aquesta imatge

tòpica construïda, estableixen un sistema desigual de relacions entre els dos sexes.

- **FAMÍLIA:** La família és una institució social que agrupa individus en grups cooperatius encarregats de dotar a la societat de nous membres per mitjà de la reproducció sexual. En la família patriarcal tradicional, els vincles estan basats en el parentiu, la consanguinitat, el matrimoni i l'adopció.

L'origen de la família es remonta al naixement de l'espècie humana, quan els individus es començaren a organitzar en forma de "clans" o "tribus", on, si bé existia certa divisió de tasques entre homes i dones, totes elles gaudien d'una importància similar. A mesura que els avenços tècnics van donar lloc a un excedent productiu, la igualtat social i el vincle comunitari van ser substituïts per la propietat privada, la individualitat i per una especialització del treball que portà a la jerarquia de classes.

D'altra banda, succeeix un fet que tindrà també una importància cabdal en el naixement de la família patriarcal: els homes prenen consciència del paper que desenvolupen en la reproducció humana. Aquest factor, juntament amb el desig de l'home de transmetre aquest excedent patrimonial a la seva descendència legítima, provoquen l'aparició del matrimoni monògam, nucli de la nova forma familiar de filiació i autoritat patriarcal.

Actualment, la família és la institució d'aquesta societat de classes que més contribueix a perpetuar la desigualtat i la opressió de les dones, de diverses formes:

1. **Propietat i herència:** Les famílies contribueixen a la concentració de la riquesa i a la reproducció de l'estructura de classes a cada generació. Des de la infantesa, la família ens educa en la obediència a l'autoritat, castigant la rebel·lia i estimulants els comportaments que permetin

adaptar-se a la societat, mentre que es reprimeixen aquells comportaments que xoquin amb les normes i costums socials.

2. **Patriarcat:** La família incentiva el patriarcat a través del seu nucli bàsic, el matrimoni monògam, que serveix per controlar la sexualitat de la dona, per tal de què l'home tingui la seguretat que els seus hereus són biològicament descendents seus. Per tant, la família converteix a la dona en propietat econòmica i sexual del "patriarca". La família patriarcal, tot i que beneficia majoritàriament a l'home, el priva de la oportunitat d'interactuar estretament amb els seus fills i filles.

A través de la família es garanteix la reproducció de la força de treball, amb tasques domèstiques gratuïtes que permeten als treballadors tornar a la feina cada dia per a seguir venent la seva força de treball. El capitalisme comporta una precarització que empeny a les dones a l'àmbit laboral, però no les exigeix de la exclusivitat d'exercir aquestes tasques domèstiques, per això els i les marxistes parlem de la doble jornada laboral de les dones treballadores.

Reaccionaris i reformistes han acusat sempre a les revolucionàries de voler destruir la família, però la realitat és que és el propi capitalisme el qui destrueix les famílies treballadores amb la superexplotació, l'atur, la precarietat laboral, la marginació i la misèria a que les condemna, mentre que les revolucionàries plantegem l'abolició de la família com a estructura econòmica privada, perpetuadora de les desigualtats i la opressió de gènere, però reivindicuem les formes familiars establertes lliurement, sense coerció econòmica de cap tipus i basades en l'amor, la igualtat i el sentit de comunitat i aquesta tasca, òbviament, no té sentit sense el derrocament de la propietat privada dels mitjans de producció.

- **FEMINISME:** El Feminisme és un moviment social i polític que s'inicia formalment a finals del segle XVIII, i que suposa la presa de consciència de les

dones com a col·lectiu humà, de la opressió, dominació i explotació de que han estat i són objecte per part del sexe masculí i, en un estadi superior, pel Sistema Patriarcal sota qualsevol model de producció. L'objectiu del feminisme no és "manar", ni arribar al poder per oprimir venjativament el sexe masculí, com sovint es pensa, sinó lluitar per l'alliberament del sexe femení, amb totes les transformacions socials que aquest requereixi, ja sigui la destrucció del Patriarcat o del Capitalisme, per tots els mitjans al seu abast.

Els orígens del Feminisme com a moviment col·lectiu de dones, i de la mateixa paraula "Feminisme" el trobem a la França revolucionària, on les dones del Tercer Estat s'organitzaren contra el rei absolutista. Més tard, durant la segona meitat del segle XIX i fins a principis del XX, cobraren importància els col·lectius de dones que demanaven el vot per a la dona, les "Sufragistes", que, si bé eren reformistes en les seves demandes, van aconseguir la primera gran victòria en el camí cap al reconeixement de les desigualtats. A continuació, anticipant ja el que durant els anys 60 s'anomenaria "Nou Feminisme", diverses teòriques com l'anarquista russa Emma Goldman o la comunista catalana Teresa Claramunt van plantejar la qüestió sexual i la necessitat d'un moviment independent de dones. Actualment, el feminisme és una força que arriba fins i tot a països de l'Extrem Orient.

Dins del feminisme hi trobem diverses corrents:

1. **Feminisme burgès:** Té el seu origen en les revolucions burgeses del s.XVIII i no és un moviment revolucionari, ja que tan sols planteja reformes. Es conforma amb aconseguir per a les dones les mateixes oportunitats que tenen els homes, sense qüestionar-se el model socioeconòmic vigent ni, per suposat, les diferències de classe. Les lleis contra la violència de gènere o la demanda de paritat en el Govern i en les llistes electorals són algunes mostres de les demandes d'aquest tipus de feminisme.

2. **Feminisme socialista:** És al que pertanyen les dones que, militant en una organització socialista o comunista, s'organitzen a l'hora en un col·lectiu feminista o dins el propi partit s'organitzen per a tractar qüestions específicament antipatriarcals. Les feministes socialistes acostumen a prioritzar la lluita de classes i critiquen les "independents" (F. Radicals, F. Lesbianes i F. De la diferència) per considerar que la divisió de forces entre feministes actua en favor del capitalisme i obstaculitza la lluita pel socialisme. No són partidàries de treballar amb dones burgeses, ja que les consideren enemigues de classe. La gran teòrica d'aquest moviment és la comunista soviètica Alexandra Kollontai.
3. **Feminisme Radical:** Considera la lluita socialista i el derrocament del capitalisme condició indispensable, però no suficient, per a l'alliberament de gènere. Argumenten que també les organitzacions socialistes discriminen la dona i, per tant, creuen que les dones han d'organitzar-se soles, sense homes, doncs la lluita va dirigida contra les institucions patriarcals que ells representen, tot i que accepten la participació de homes antipatriarcals.
4. **Feminisme Homosexual:** El conformen les feministes lesbianes organitzades, que lluiten, bàsicament, per el dret a una vida privada i una sexualitat sense ingerències de l'estat i les autoritats, però assumint també diversos punts ideològics de les feministes radicals i socialistes.
5. **Feminisme de la Diferència:** És una corrent feminista que neix cap als anys 80 i que pregona també la igualtat efectiva entre sexes, però reivindicant simultàniament qualitats que creuen congènites de les dones, com la sensibilitat, la intuïció o una menor agressivitat. Temen que la igualtat política i laboral amb els homes provoqui que les dones adoptin els rols masculins de competitivitat, insensibilitat i esperit agressiu, cosa que consideren una victòria del patriarcat. Les feministes radicals i socialistes critiquen aquesta postura perquè exalta rols que considera artificials i imposats a la dona per perpetuar la seva submissió.

En tot cas, les tres corrents tenen clar que la igualtat de sexes no passa per la imitació.

- **GÈNERE** : Conjunt de fenòmens socials, culturals, psicològics i lingüístics que s'associen a les diferències de sexe. El sexe és una realitat biològica a partir de la qual s'ha volgut justificar la desigualtat i el diferent repartiment de papers entre homes i dones. Als anys 70 aparegué el terme de gènere, fent referència al conjunt de característiques que s'assignen a dones i homes i que s'adquireixen en el procés de socialització de les diferents cultures al llarg de la història.

El gènere és una construcció social variable en el temps i en les diferents societats i per tant susceptible de canvi. Cal no confondre, doncs, les diferències sexuals (riquesa innegable) amb les desigualtats de gènere, ja que les discriminacions que comporten són diferents: Mentre la discriminació per raó de sexe és dona quan una dona és discriminada pel fet de tenir unes característiques com a "femella" (és més habitual en les estructures socioeconòmiques baixes), la discriminació per raó de gènere es dona en certes activitats (per exemple, en l'infermeria) pel fet d'estar considerades "femenines", ja sigui un home o una dona qui ocupi el lloc de treball.

D'aquesta forma, el gènere es refereix a les expectatives socials que els membres d'una societat tenen respecte els homes i les dones, és a dir, és com la societat espera que ens comportem pel fet de ser d'un sexe o d'un altre. Per tant, mentre que el Sexe es defineix en termes de Mascle i Femella, el Gènere es refereix a les construccions socials en termes de Femeninitat i Masculinitat.

Termes relacionats:

1. **Socialització de gènere**: Es refereix a l'aprenentatge i exercici de les pràctiques socials associades a un determinat gènere.

2. **Rols de gènere:** Cadascuna de les pràctiques socials associades a un determinat gènere. Si parlessim d'una pel·lícula, nosaltres seriem els actors i els "rols" serien el "paper" que fem a cada moment d'aquesta.

3. **Estratificació de gènere:** Distribució desigual de la riquesa, el poder i els privilegis entre els dos sexes.

A mode d'exemple, diferències entre Sexe i Gènere:

SEXE	GÈNERE
Diferències biològiques entre homes i dones.	Construccions socials i culturals
<p><u>Dones:</u> Possibilitat d'engendrar i donar a llum. Possibilitat de donar de mamar. Desenvolupament dels pits. Aparell reproductiu intern.</p> <p><u>Homes:</u> Aparell reproductiu extern. Impossibilitat d'engendrar, donar a llum i de donar de mamar. Producció d'espermatozous.</p> <p><u>Diferències Principals:</u> <u>Cromosòmiques</u> : XX / XY <u>Anatòmiques:</u> sistema reproductor, caràcters sexuals secundaris: (pits, veu, cabell, etc). Fisiològiques: diferències hormonals <u>Dones:</u> estrògens i progesterona <u>Homes:</u> testosterona</p>	Assignació diferenciada de rols. Assignació diferenciada d'atributs, qualitats i capacitats. Restriccions diferenciades per a homes i dones. Prescripcions diferenciades per dones i homes. Drets i obligacions diferents per a dones i homes: Privilegis i exclusions Roba i ornaments diferents. Usos i costums diferents sobre la imatge personal.

- **MASCLISME:** Paraula amb la que es coneix tot un conjunt de lleis, normes i actituds socioculturals de l'home amb una finalitat implícita o explícita de produir, mantenir i perpetuar la opressió i la submissió de la dona a tots els nivells: sexual, procreador i laboral. En la realitat concreta, el masclisme el constitueixen aquells actes, físics o verbals, per mitjà del qual es manifesta de forma vulgar i poc apropiada el sexisme present en la estructura social. En el context social aquests actes poden anar des del "piropo" fins a la violació, segons els individus. En termes psicològics podríem dir que el sexisme és conscient i el masclisme no.

- **MATERNITAT:** Anomenem així al fet que les dones assumeixin el procés biològic de la gestació i el part, així com la cria d'un ésser humà durant un període de temps més o menys llarg. En les societats patriarcals, les dones exerceixen una maternitat cautiva, en tant que les criatures que engendren són entregades a la societat patriarcal, en general, i als homes de la seva família, concretament i no hi haurà maternitat en llibertat i totalment voluntària

- **OBRERA:** S'entén aquí per obrera a tota dona que treballa, ja sigui assalariada o mestressa de casa. Considerem obrera la mestressa de casa en tant que produeix un treball que s'embutxaquen el burgés i l'Estat capitalista.

L'assalariada té, tradicionalment, una preparació més breu i simple, perquè, si es casa i procrea, és possible que no exerceixi mai i si ho fa és de forma complementària, és a dir, com a ajudant. Així mateix, el salari que rep és menor que el de l'home en el mateix lloc de treball amb el mateix horari, a més de gaudir d'unes possibilitats d'ascens molt menors.

Una de les moltes contradiccions d'aquest sistema és que considera la cria dels fills com a competència exclusivament femenina, però després, se'ns diu que fer-se càrrec dels fills és un obstacle per a integrar-se en el món laboral.

- **PATRIARCAT:** El patriarcat és el sistema segons el qual els homes ostenten el poder sobre les dones i la seva propietat, a més de suposar la submissió de les dones a la maternitat, la repressió de la sexualitat femenina i l'apropiació de la

seva força de treball. És l'estructura que situa a la dona i als fills en una situació de dependència cap al marit/pare (patriarca) que és qui controla els mitjans de vida de les persones dependents. El patriarcat neix arrel de dos fets: l'aparició de la propietat privada i la presa de consciència dels homes de la seva participació en la procreació. Utilitza com a excusa per a perpetuar-se, un suposat origen en les diferències biològiques entre els dos sexes, quan en realitat el seu origen és purament cultural, és a dir construït socialment. El sistema patriarcal, vigent, de moment, en totes les societats històriques (independentment del seu sistema econòmic i productiu) ha degenerat de tal manera que oprimeix també als membres del sexe masculí que no volen obeir els rols socials que aquest imposa o que es neguen a veure la dona com un ésser inferior. (us sonen les frases "ets un calçasses" o "els homes no ploren"?)

Sovint, concebem el sistema patriarcal com un ens diferenciat i amb personalitat pròpia, però cal no oblidar que el sistema patriarcal el formem i sustentem tots i totes les membres de la societat.

- **SEXE** : Cal diferenciar entre Gènere i Sexe, termes que molt sovint confonem o utilitzem de forma inexacta. El sexe és la diferenciació biològica entre mascle i femella en una mateixa espècie i consta de 6 components principals: la composició cromosomàtica, els òrgans reproductors, els genitals externs, els genitals interns, el component hormonal i les característiques sexuals secundàries. Per tant, en principi, es pot distingir als membres del sexe femení per els seus cromosomes XX, el clítoris y la vagina, els ovaris, els estrògens i el desenvolupament dels pits; i als membres del sexe masculí per els seus cromosomes XY, el penis i els testicles, les gónades, la testosterona i l'abundància de pèl a la cara. No obstant això, existeix gran variació en la composició genètica i hormonal dins de cada un dels sexes, ja que un individu pot néixer amb la composició cromosomàtica d'un sexe i els genitals de l'altre.

- **SEXISME** : Conjunt dels mètodes emprats per homes, dones o pel conjunt de la societat, per tal de mantenir en situació d'inferioritat, subordinació i explotació al sexe femení i, així, perpetuar el sistema patriarcal. Les primeres manifestacions del sexisme han estat i són la repressió de la sexualitat femenina i la divisió sexual del treball. Sobre aquesta darrera, Marx ens diu que, en les societats pre-patriarcal, l'únic treball objecte de divisió era entre l'home i la dona a l'hora de produir un fill, i que, en cas d'haver divisió de tasques en relació a la caça i la recolecció, aquesta era espontània i en cap cas absoluta. És l'aparició del patriarcat i, més tard, del capitalisme, qui institucionalitza aquesta divisió sexual del treball i la fa perenne.

El sexisme està present en tots els àmbits de la vida i les relacions humanes (l'art, la salut, l'economia, la ciència) i la primera mostra és en el llenguatge que usem diàriament. La nostra cultura està construïda des de per als homes, per tant, la eina cultural bàsica i primigènica, el llenguatge, és profundament sexista, en tant que defineix el món des d'una òptica exclusivament masculina i utilitza una gran varietat de termes per a referir-se de forma despectiva i humiliant al sexe femení.

L'estratègia del sexisme per a arrelar tant profundament en les estructures culturals, econòmiques i socials, ha estat convencer les pròpies dones de la seva inferioritat, de tal manera que, sovint, aquestes esdevenen les principals defensores de les expressions del Sexisme, com per exemple, de la família tradicional.

- **SEXUALITAT**: El patriarcat es basa en la repressió de la sexualitat femenina i en la supremacia del falus, òrgan sexual masculí, com a símbol del grup sexual dominant. Aquest sistema, ajudant-se de la religió, fa una interpretació moral de la sexualitat, relegant-la a la mera procreació i, per tant, imposant la monogàmia a la dona (que pot parir un núm. limitat de criatures) i fomentant la permissivitat de la poligàmia i l'adulteri entre els membres del sexe masculí,

que poden dipositar la seva "llavor" de forma il·limitada i, per tant, procrear amb un nombre il·limitat de dones.

Per trencar amb el Patriarcat cal acabar amb la repressió de la sexualitat femenina i educar els infants en la sexualitat sana i sense tabús, alliberant així, no només a la dona, sinó a ambdós sexes del que suposa la identificació de la sexualitat amb la procreació i no amb el plaer en si mateix.

Educant els infants en aquest canvi de mentalitat sobre la sexualitat, desapareixerien les accions resultants de les relacions de poder sexuals, tals com la violació, la prostitució, el tràfic de dones i nenes, les mutilacions genitals,...

- **VIOLACIÓ:** La violació és l'abús sexual d'un, dos o més homes sobre una dona. Aquest pot donar-se per mitjà de la força física, les amenaces, la coacció psíquica. El violador és sempre un home. Es pot definir aquest home com un individu primari que actua per mitjà de la força física o de coacció, el poder sexista que la resta dels homes té extens, a més de al cos físic de la dona, a totes les àrees de l'activitat humana femenina.